

ABONAMENTELE

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., 1/4 an 2 fl. 50 cr., 1/2 an 5 fl., 1 an 10 fl.

Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr., 1/4 an 3 fl. 50 cr., 1/2 an 7 fl., 1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

1/4 an 10 franci, 1/2 an 20 franci, 1 an 40 franci.

Abonamente se fac numai plătindu-se înainte.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

INSERTIUNILE

Un șir garmond prima-dată 7 cr., a doua-ora 6 cr., a treia-ora 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Redacția și administrația: Strada Măcelarilor nr. 21.

Se prenumără și la poste și la librării.

În București

primește abonamente Ioan Bianu, profesor, București. Calea Victoriei nr. 135.

Epistole nefrancate se refușă. — Manuscripte nu se înapoiază.

Un număr costă 5 cruceri v. a. sau 15 bani rom.

La Abonament lunar

pentru August st. v.

— cu prețurile din capul foi —

invită

Administrațiunea ziarului „TRIBUNA“.

Compatrioții maghiari și politica.

Vorbele nu sînt deajuns. Faptele sînt normative.

Se tot laudă compatrioții maghiari cu virtuți, între care și mai ales cele politice, și anume cu înființarea și conservarea de state.

Noi Românii am greși mult dacă nu ni-am da silința să cunoaștem virtuțile compatrioților nostri. În particular virtutea înființării și conservării de state cu care se face multă vorbă și chiar sfără în lume.

Avem interes. Am voi și dori să cunoaștem și consecvențele virtuții celei mari de înființare și conservare de state.

Trecutul pentru noi e foarte întunecat și prin urmare nesigur. Hotărît nu știm cum au venit și când s'au așezat compatrioții nostri aici. Nici ei nici noi în privința aceasta date positive nu avem. Ceea-ce cred ei a fi avînd este legendă. Legendă însă nu e istorie. Puținele date istorice și unele lucruri cunoscute din timpurile întinate contrazic legendei. Și așa nu sîntem în stare a lua drept bani buni ce ne spun compatrioții maghiari despre virtutea lor de a înființa state.

Ceea-ce ne este mai la îndemână este conservarea. În privința aceasta nu avem mult să ne batem capul. Ne putem pronunța hotărît în defavorul compatrioților nostri, că sînt adecă rîi, slabi conservatori.

În timpurile vechi au copiat foarte rău feudalismul german, cu care au băgat atîta ceartă și sîmîntă de disoluțiune încît când sfatul a avut mai mare lipsă de sprijinul cetățenilor sei nu li-a putut da. Urmarea a fost: Mohaciul.

În timpul mai nou, când grația și norocul i-a mai cercat să vadă cum știu conserva, state s'au purtat astfel, încît nu li-a trebuit nici doi ani și au ajuns la Világos.

Acum?

Acum lucră de un pătrar de secol cu o nătăngie piramidală, nu se conserve statul, dat earăși din grație pe mîna lor, și pe care ei îl consideră de o moșie exclusivă a lor, însă numai spre exploatare, ci se-l desmembreze.

După lucrare de un pătrar de secol în loc se avem în țările ungurești un stat model pentru toată lumea, avem o încercare de caricatură: stat național maghiar aproape fără Maghiari, stat național maghiar în care elementul maghiar este mai puțin față cu celelalte elemente în disparență minoritate.

Unde este dar una din virtuțile cu care se laudă compatrioții maghiari și care nu trebuie să o căutăm în întunecul timpurilor de mii de ani trecuți: conservarea de state?

Căutăm mult și demult împrejurul nostru să o aflăm, dar nu putem da de dînsa.

Teamă ne este că nu vom afla-o nici-odată.

Proba cea mai eclatantă pentru temerea noastră ni-o dau compatrioții maghiari înșiși, chiar acum zilele acestea, dela conferența română încoace.

Știm că de stîngace a fost procedura lor când cu aprobarea și desaprobarrea conferenței și că pe urmă au voit să desearce odiul nechibzuelii lor în spinarea unor funcționari din loc, fiindcă erau Sași.

Procedura stîngace a fost de natură a atrage și mai mult atențiunea asupra lucrurilor întemplate în Sibiu. Ceea-ce de altminterlea e în favorul cauzei drepte și bune a Românilor.

Altă împrejurare, care este a se mulțumi tot lipsei compatrioților maghiari de dibăcie politică, face ca în Italia tocmai acum să se ocupe opiniunea publică cu cestiunile noastre, ale Românilor, mai cu deadinsul. Replica universitarilor români acum s'a distribuit între deputații și senatorii Italiei și în Italia peste tot. Așa că în Italia afacerea conferenței române este aprepiață acum cu interes îndoit și deosebit.

Compatrioții maghiari însă, acum după-ce s'a ocupat presa germană, franceză, engleză etc., și în fine acum se ocupă cea italiană, vin și stau față ... cu... ce?

Difficile est satiram non scribere. Cu un biet de pamflet al unui simbrăș cunoscut al lor, care nici baram cunoștință de cauză despre ceea-ce serie nu tradează și cu un articolăș în-

tr'o foaie ovreească din Germania, scris de sigur din biurol de presă, susținut din fondul de dispozițiune.

Va să zică, compatrioții nostri, care știu întemeia și conserva state, se acată de două pășoare, de Moldován Gergely și de cine știe ce Jidovaș din Budapesta, să le repareze reputațiunea înaintea patriei și înaintea Europei, unul printr'un pamflet și altul printr'un articolăș într'o foaie ungurească.

Așa știu compatrioții maghiari să umble cu politica.

În adevăr nu știe omul să ridă sau să-i compătătimească. În rele pene trebuie să se afle întemeietorii și conservatorii de state, când așteaptă și privesc cu bucurie mîntuirea lor din perplexitate dela un om pe care ei singuri știu că-l plătesc și pentru-ce îl plătesc.

Politica compatrioților maghiari vine însă într'o lumină de tot curioasă când pe lîngă acestea un Maghiar spune că principiul politicii maghiare este numai „să ne îmbogățim“ și altul că cu regularea valutei sîntem în cea mai proastă infundătură.

Bucurie „patriotică“. Foile șoviniste fac toate caz mare dintr'un articol apărut în ziarul „Weser Zeitung“ din Bremen, articol în care vorbindu-se de conferența națională română, se ia partea Ungurilor.

Când nouă ni-se dă prilej să înregistrăm sute de articoli favorabili cauzei române, lăsam bucuroși Ungurilor plăcerea ce o simt înregistrînd apariția în presa europeană a articolului corb-alb.

Scaunul metropolitan din Blaj.

Sub acest titlu „Pesti Hirlap“, organ guvernamental publică în numărul seu dela 6 August un prim-articol, din care extragem următoarele:

Împlinirea scaunului rămas vacant prin moartea lui Ioan Vancea nu mai poate întîrzia mult. Interese de stat primordiale reclamă, ca în scaunul veduvit să se pună un așa prelat gr.-cat., pe care regele, patria, constituția și guvernul maghiar legal să poată conta în orice împrejurare.

Sînt în clerul gr.-cat. din patrie asemeni bărbați?

Dacă sînt — și trebuie să fie — din sinul acestora trebuie guvernul să recomande regelui spre numire

Credem că e imposibil ca Wekerle și contele Csáky să nu se fi informat în

chipul cel mai temeinic asupra părerilor politice, caracterului și activității persoanelor al căror nume vine în combinație cu această ocazie. Credem cu neputință — ar fi mare ușurință și superficialitate — ca guvernul unguresc să fi luat în considerație numai pe acei trei bărbați, care au fost designați pentru acest post prin alegerea dela 16 Aprilie...

Constatăm cu durere, că între cei aleși la Blaj și între candidații propuși nu este nici unul, pe care Maiestatea Sa, între împrejurările actuale potențate în importanță, să-l poată numi cu toată liniștea

După-ce arată cine sînt candidații, urmează:

Dintre cei trei candidați politicește mai incolor este încă bătrînul Russu, ale cărei numeroase merite pe terenul bisericesc și școlar le recunoaștem cu plăcere, ba am primi bucurios ca el să fie chiar răsplătit. Pentru scaunul metropolitan Russu însă nu e bun. Sînt întemeiate bănuelile, că acest bărbat bătrîn ar deveni o armă abilă în mîinile clerului care propagă daco-romanismul, ori cel puțin ar acoperi, înconștiiu poate, cu numele și autoritatea sa toate uneltirile contra statului.

Despre ceilalți candidați e destul să spunem atîta, că avem motive puternice să afirmăm că ar fi cea mai fatală greșală politică dacă guvernul ar numi fie pe unul fie pe celalalt.

Nu știm dacă guvernul maghiar gîndește și el tot astfel. Credem însă, că marea răspundere ce o ia prin rezolvarea acestei cestiuni îl obligă să nu gîndească în alt chip! Interesele bine înțelese ale coroanei și ale statului poruncesc, ca în scaunul veduvit al Blajului să se numească un așa bărbat, care știe împreuna dragostea și iubirea către neamul seu cu credința neclintită către rege, patrie și constituție, care dacă ar trebui, să spulbere cu energie desăvîrșită cuibul de vespi al Daco-Românilor, trădători de patrie.

A căuta pe acest bărbat și a atrage asupra lui atențiunea Coroanei este o datorie imperioasă a lui Csáky și Wekerle.

Credem că cetitorii nostri chiar și fără acest articol al foii șoviniste știu cam ce fel de om ar voi Ungurii să pună în scaunul metropolitan al Blajului.

Noroc însă, că nu sîngure capetele sucite ungurești dispun asupra sorții bisericii greco-catolice române.

tenelilor sale de până-aci. Acum primii eu ordin să plec îndată și să înlocuiesc pe Lewis. În ziua următoare eram pe drum, provăzîndu-mi hîrtile necesare, precum și cu o carte de modele, căutînd să seamăn cât se poate la îmbrăcăminte cu un agent.

Folosii trenul până la Eric, de acolo trebuia să mai călătoresc 60 mile cu posta. Era o zi rece de Februarie, vîntul sufla dela Nord-Ost și interiorul căruței de postă nu se putea numi un loc atrăgător de petrecere; dar urmîrînd eu pe drum un anumit scop, perd todeauna din vedere comoditatea persoanei mele, deci și acum căutai să câștig ce era mai esențial. După o călătorie obositoare de opt oare, vîzui cele două turnuri ale orașului P. și curînd intrară în strada bine pavată, singura din acel oraș.

Mă oprii la hotel „Cagle“ și fui condus în odaia spațioasă de oaspeți, unde ardea, spre bucuria mea un foc viu. După mîncare eșii să aflu pe Lewis, care locuia în hotel „Fontain“, al doilea din loc. Găsindu-l acasă îi comunicai scopul călătoriei mele. Nu-i prea convenia, că trebuia să-mi predea mie afacerea; însă noi aveam dispozițiuni precise, căroră trebuia să ne supunem. Mă instrui îndată despre detaliurile mai de aproape ale crimelor săvîrșite, care puseseră în așa groază bunul oraș P. Eram cam următoarele:

Cîteva săptămîni înainte de a sosi Lewis, într'o dimineață fără aduși locuitorii cetății în iritațiune destul de mare, lăîndu-se

vestea despre o crimă comisă în noaptea trecută în interiorul pacinicelei ei ziduri. Jasper Copman, ocupat ca păzitor de noapte la Russel și Fiul, zarafii orașului, fusese omorît și anume ucigașul trebuia să fi venit pe dinapoi și să fi executat lovitura atât de sigur, încît nenorocita victimă nu părea a se fi opus deloc; cutia de fer cu aur fusese spartă, ear' conținutul, vr'o zece mii dolari, dispăruse.

Deoarece orașul P. nu numără mai mult de trei mii locuitori, își poate face orice idee, căt de curînd se răspîndi știrea; dar' deja la trei zile căpeta iritațiunea, ce domnia, nutremînt nou. Se spîrse în locuința unui comerciant, care trăia retras dela afaceri în apropierea orașului, și se furaseră toate obiectele de valoare. Locuitorii, un om bătrîn și două servitoare, nu vîzuseră și nu auziseră nimic, cu toate-că hoțul sau hoții, pătrunseră în odaia de dormit, după-ce sparseră lăcatul într'un mod atât de fără șgomot și genial.

După cîteva zile se adause pe lista crimelor săvîrșite încă una, care excită iritațiunea publică în cel mai mare grad. O veduvă, care locuia în centrul orașului, fu găsită în pat moartă. Ea încă primise o lovitură de pumnal pe la spate, care îi pătrunsesse până la inimă. Casa fusese jefuită de toate prețioasele; și pe lîngă toată ostenala judecătorilor comunale, nu se descoperi nici o urmă de criminali. Astfel se adresară la New-York cu rugarea pentru un polițist secret.

Aceasta a fost esența celor comunicate de George Lewis. Pe urmă îmi explică amănuntele pașilor ce făcuse fără a ajunge la scop. „Mi-se părea că pășise prea deschis, și toată lumea înțelesese scopul venirii sale. Eu îmi propusesem să apuc altfel lucrul. George plecă cu posta încă în noaptea aceea, ear' eu mă întinam în restaurant, ocupat deja în minte cu planuri, cum se află un punct de mîncare, ca să pot da de urma făptuitorilor. Deși conversațiunea în oraș se învîrta mai numai în jurul omorurilor comise, totuși mă amestecam cît se poate de puțin în discuțiile generale. În dimineața următoare făcusem o vizită la casa ultimei jertfe, a veduvei.

Casa era mică, situată în strada principală și mă surprinse, cum s'a putut comite o astfel de faptă, fără de a alarma pe vecini. Îndată înțelesesem, că am a face cu un plan foarte isteț compus și că făptuitorul ori făptuitorii nu erau oameni de rînd. Îmi bătu mai întăiu la ochi liniștea, cu care se îndeplinise fapta; nimenea n'auzise vre-un sunet. Cum am amintit deja, aceeași persoană, care a săvîrșit acest omor, pătrunse și în odaia comerciantului, pe când dormia, fără să-l deștepte.

Acesta a fost primul meu răzim. Criminalul trebuia să fi avut o încălțăminte ușoară ca să facă aceasta. Cercetînd cu deambruntul locuința, aflai acățate la un cuiu, care pătrunsesse prin covorul brun închis, niște sdrențe de lână albă, de o țesătură foarte

Amănunte

despre

sălbătēcile dela Turda.

Turda, 3 August 1893.

Onorată Redacțiune!

Ori cît s'ar scrie despre sălbătēcile Maghiarilor din Turda, tot mai este ceva de adăugat. Așa e împrejurarea la părere favorabilă, că judele investigator a zis cătră cei daunați, că numai să-i afle pe atacători și dînsul îi va pedepsi în înțeleșul legii cu asprime.

Ce preț e de a se pune pe cuvintele lui jude, ușor va afla ori-cine, dacă ia în considerație, că în seara cea de groază nu a fost deținut nici unul din atacători, pentru-că gendarmii, cinci la număr, s'au vîzut necesitați a rămîne pe tot timpul tîmbălăului din noaptea de 26 lîngă casele lui Vlăduț, unde și începuseră atacătorii trista lor acțiune și asupra căruia se îndrepta furia hoardei mai cu înverșunare. Poliția nu a deținut, nici nu a înșinat pe nimenea, pentru-că ea când se fac atacuri asupra vieții și averii Românilor, înceată de a funcționa ca poliție, membrii ei ia urolul de conducători ai atacătorilor. Așa au făcut în anul trecut, așa au făcut și acum, dovadă ne sînt cuvintele ficiorului împucat de gendarmi, Kis József, care striga în gura mare pe când îi lega medicul piciorul: „Asta-i dreptatea maghiară, pentru această libertate maghiară trebuie să ne lupțăm; aici ne chiamă poliția, apoi tot ea ne împușcă ca pe niște căni“. În dimineața următoare s'a exprimat Lelkes János înaintea mai multor Români lîngă prăvălia I. Eszényi, că el de va fi întrebă, va spune că pe el și pe alții poliția i-a scu-lat din așternut și i-a îndemnat să facă cele-ce au făcut.

Acesta a fost rolul poliției în această seară.

Rămîne dar' ca Români să-i denunțe pe teroriști, dar' de unde îi vor ști ei, care au fost siliți să petreacă noaptea de frica atacătorilor în colțurile cele mai retrase ale locuinței lor.

Și chiar dacă ar ști pe câte unul, unde sînt dovezile, când pentru cel împușcat conșanșii lui ca să-l scape sînt gata să jure, că el numai din întemplantare a fost de față, nu a luat parte cu năvălitorii la spart de ferestri și de pereți.

În noaptea de 27 au fost arestați de gendarmi mai mulți indivizi înarmați cu revolvare, poliția însă i-a pus pe picior liber.

Între atari împrejurări și pe lîngă o astfel de poliție investigarea va rămîne fără rezultat, pe lîngă asigurările din partea ju-

groasă. Să fi încălțat oare ucigașul ciorapi groși de lână peste cisme, ca să nu i-se audă pașii?

Apoi mai descoperii, că făptuitorul (căci eram aproape sigur, că numai unul a comis crima) era un om mic cu pîrul deschis. La această concluzie mă duse împrejurarea, că deschizătura, prin care pătrunsesse în casa veduvei, era mică și nici un om de statură comună n'ar fi putut încăpe prin ea. Deschiderea se făcuse prin delăturarea unui drug de fer, de care erau lipiți doi peri lungi, blonzi deschiși.

Umblai acum pe la toate prăvăliile din oraș, unde se vindeau astfel de ciorapi deosebiți, despre care am vorbit; și întrebai, pentru a evita ori-ce bănuială, numai ca din întemplantare în decursul conversațiunii, cine cumpărase în cele două sau trei săptămîni din urmă ciorapi de lână. Negoțul cu acest articol părea a fi foarte slab de un timp încoace, căci mi-se spusese în cele dintăi patru locuri, că nu vînduseră deloc de vre-o două sau trei luni; dar' în prăvălia a cincia sau cea de pe urmă fui mai norocos. Aci aflai, că un om, al cărui nume îl retac deocamdată, cumpărase de curînd trei perechi. Întrebînd mai deaproape, înțelesai că era mic și avea pîr deschis.

Comunicată de F. W. Arming.

(Va urma.)

FOIȚA „TRIBUNEI“.

O lovitură de pumnal.

(Din memoriile unui polițist secret din New-York.)

Din partea apuseană a statului nostru ne veniră știri despre diferite crime săvîrșite acolo. Omoruri grozave și furturi se comîșeseră, fără a se pute da de urma făptuitorilor. Fiind această parte a statului departe de telegraf și linia ferată, cele dintăi știri erau neclare și contrazicătoare; curînd însă primîr un caracter hotărît, sosind o epistolă dela judecătoriile locale ale orașului cu rugarea să le trimitem cu posibilă urgență un polițist secret iscusit, căruia precum sperau ei, i-ar succeda a descoperi pe criminali.

Mai întăiu fu trimis la fața locului unul din colegii mei cu numele George Lewis, care merse cu mine la încredere într'un rezultat bun. George era dibaci în cercetare de crime comune, ce se întemplă adese-ori, însă prea deschis, prea preocupat de sine; și cădea foarte ușor pradă vicleșugului rafinat al criminalilor consumați. Cunoștea pe deplin apucăturile comune ale aceloră, precum schimbarea vestmintelor, delăturarea epistolelor, însă era numai un medicor cunoscător de oameni, și se înșela ușor, dacă avea de a face cu un spirit superior.

La o săptămîna primîrăm o scrisoare dela el, în care ne împărtășia nesuccesul os-

delui. Toată afacerea va rămâne baltă și apoi cine a dat să mai de; cine a răbdat să mai rabde ori să se curețe din Turda, căci ei sunt mai mulți și mai tari, de aceea și strigau în seara de 26 Iulie la casele lui Vlăduț: „așteaptă, vad oláh“, că nu vor fi gendarmii pururea la fereastră ta, și de va veni miliția, și aceea se va duce, tu însă aici rămâi și-ți vom face — facerea“.

Este în Turda un obicei, cam de când a părăsit-o dl Dr. Rațiu, că toate jurnalele opoziționale de prin cafenelele din Budapesta, după ce le cetește publicul de acolo, în altă zi sosesc la Turda și aici le vând niște Jidani din casă în casă cu 3—5 cr., și dacă vine ceva compromițător pentru Români strigă de departe vînzătorii: „acum este ceva de cetit! se vedeți numai“ și pe calea aceasta tot ciobotarii, olarii și tăbăcarii s'au făcut într-un an mari politici cu femei cu tot. Cred tot ce se scrie despre Români în acele foi, se fanatizează și devin apti la toate prostiile și sălbăticiile. Așa au crezut și i-a scos din minte minciuna despre Vlăduț György, cred ce scrie „Szabad szó“, că toți popii valahi trebuie spânzurați, că numai așa va fi pace în țeară.

S'a pus într'un loc întrebarea: „că ce ar fi dacă s'ar revanșa și Româniifăcînd asemenea, d. e. în Câmpie cu puțin Unguri răspândiți între ei.“

Poate-că o așteaptă aceasta de aceea-s așa provocatori; ei lucră înadins ca să scoată din răbdare pe Români și apoi să se năpustească asupra lor cu toată forța de care dispun.

A-ți petrece zilele între niște hiene sălbatice, care cu privirile lor urite, cu purtarea lor provocatoare pururea te molestează, de bună-seamă e ceva neplăcut, ba chiar îngrozitor.

Când întreba în anul trecut plebea maghiară neștiutoare de carte, pe siliu sei, că ce a făcut Dr. Rațiu? Îndată se făcuseră o capacitate, că de aceea a fost la Viena, pentru-că voește să se facă „oláh király“, ear' acum zic despre Vlăduț: „oláh fejedelem akar lenni, azért ment Szebenbe“, și avocatul Dr. Popescu „még hercegy akar lenni“. Cu astfel de scorrituri fanatizează conducătorii plebea și-i aprind ura și sălbăticia din fire.

Acum pun întrebarea, că oare între asemenea oameni seduși și fanatisați, sigură e viața celui compromis? Poate se umele între ei fără a-și aduce aminte, că cel mai prăpădit și amărît îl va ataca?

Cu plebea aceasta stimulată prin scorrituri până la gradul cel mai înalt de furie dobitocească, lucră sistematic conducătorii să-și realizeze planul infernal demult formulat, să extirpeze cu totul inteligența română din acest oraș și să nimicească instituțiile române de aici.

Față cu acest plan vechiu al Maghiarilor din Turda, reîntoarcerea Drului Rațiu din Viena, reîntoarcerea lui Vlăduț dela adunarea din Sibiu, pe lângă sălbăticia lor înăscută care se poate aprinde ușor la cea mai mică ocaziune, chiar și în cel din urmă Maghiar din Turda, sînt numai mijloace și ocazii binevenite pentru conducători.

Nu mai ținînd în evidență acest plan vandalic ne putem explica bombardările din anul trecut și din anul acesta dela casele avocatului Mesaros, ale protopopului Lugojan, din care nici unul nu a fost la Viena, nici la Sibiu. Numai ținînd în evidență intențiunea de adevolească de a nimici cu totul „Arieșana“, sau să-i schimbe cel puțin caracterul ei românesc, ne putem explica spargerile comise la edificiul acesteia; ne putem explica, că ce i-a dus asupra caselor lui Chiorianu, membru în direcțiunea „Arieșanei“, a cărei femeie e Maghiară din Turda, pe rudenile acesteia; ce a îndemnat pe bunele ei rudeni și bunii prieteni să le demoleze casa, chiar în așa măsură precum au demolat-o în anul trecut a Drului Rațiu. În anul trecut după comiterea devastărilor s'au mai liniștit puțin furioșii, când au văzut că Dr. Rațiu a părăsit Turda, după ce cu drept cuvînt nu se mai poate simți sigur în mijlocul lor.

Ce siguranță ar fi existat și numai pe un minut pentru acest bărbat în mijlocul acestei haite, arată atacul de acum asupra caselor lui „goale“.

Cum se vor liniști însă acum, când pe lângă toate atacurile Vlăduț, asupra căruia se varsă urgia, încă nu a părăsit Turda; cum își vor astîmpăra pofta de răsunare, pentru sîngele lor versat lângă casele lui Vlăduț, când și „Budapest“, foaia cea mai cetită în Turda scrie: „Magyar vér folyt Tordán egy honddról oldható“.

La Turda a fost staționată miliția pe câteva zile pentru susținerea ordinii. În 3 l. c. însă s'a dus și acest seut al Românilor și ce va fi acum? se întreabă cu îngrijire fiecare Român de aici.

Ura și pofta de atac asupra inteligenței române e nedumerită și nu există nici o garanție că nu se vor năpusti eară oardele de atacători asupra ei și nu va fi eară condam-

nată lumea civilisată a privi cum la finea secolului al XIX-lea în un oraș al unui stat pretins de civilizat, înceată deodată ori-ce garanție pentru siguranța unei părți pacinice a orașenilor; înceată de a funcționa poliția și membrii ei se angajează de conducători ai oardelor furioase ce își îndreaptă urgia sub masca nopții asupra propriilor concetățeni nevinovați și pacinici.

Ce va fi atunci de Vlăduț, asupra căruia se îndreaptă de astă-dată în prima linie furia vandală; ce va fi de ceilalți inteligenți români din Turda, asupra cărora se scotă concetățenii lor ca să scape ca buni patrioți țeara de fiii ei bastarzi?

Bine informatul.

SĂȘII despre CONFERENȚA NOASTRĂ.

„Kronstädter Zeitung“, organul săsesc din Brașov, publică în fruntea numărului său dela 1 August n. următorul articol despre conferența română:

Per tot discriminarea rerum mult discutată conferența română din Sibiu a trecut în pace. Nu a fost revoluțiune, după-cum voiau a face lumea să creadă unii politici exaltați, n'a provocat nici chiar turburări cu graiu viu, care ni-ar fi dat materie de discutat în sesionul mort al crastaveților. În cea mai frumoasă ordine și liniște s'au folosit Români din Ungaria de dreptul fiecărui cive ungare de a critica politica guvernului, de a da expresiune publică vederilor, dorințelor și plîngerilor lor politice.

Noi înșine nu ne-am îndoit nici un moment, că conferența va lua un decurs peste tot pacinic, deoarece noi cunoaștem bine caracterul pacinic al Românilor, în mijlocul cărora trăim. Altfel au crezut însă cele mai multe foi maghiare, anumit acelea care nu cunosc deloc din intuițiune și experiență proprie poporul român și de aceea așteptau cu tot felul de îndoești, ba chiar cu îngrijire conferența.

Guvernul a înțeles mai bine situația și a făcut foarte bine, că nu a oprit tocmai ținerea conferenței. Aceasta ar fi fost o mare eroare. Căci dacă s'ar fi întemplat aceasta, atunci s'ar fi putut presupune că se teme de manifestatiunea liberă a părerii poporului român. El s'a mulțumit cu atîta, că a pus anumite limite manifestățiunii libere. Că fost-au acestea în toată extensiunea lor sau și numai în parte nevoare sau îndreptățite, despre aceasta nu vom să discutăm aici. E deajuns să constatăm, că de fapt adunarea nu a fost împedecată în manifestatiunea liberă de părere.

Resultatul conferenței nu putea să fie îndoelnic nimărui, care cunoaște poporul român din Ungaria. Nu se putea trage nici un moment la îndoală, că conferența va aproba cunoscutul Memorand, că nu va aproba urmărirea judecătorești puse la cale în contra autorilor și răspânditorilor aceluia și va susține programul național român de până acum. E o politică cu scop și consecvență, care trebuie să inspire respect politicianului obiectiv chiar și dacă nu aprobă programul național român.

Marea majoritate a foilor maghiare află o plăcere într'aceea, ca în completă necunoștință de starea lucrurilor să se lege în credința mîngăitoare, sau din motive tactice să încerce a îmbăta lumea cu apă rece în contra convingerii proprii, că Memorandul și conclusele conferenței ar fi numai opera unor „agitatori“, „demagogi“, „seducători de popor“ ș. a. d. a. pe când poporul român iubitor de pace ar fi pe deplin mulțumit și nu vrea să știe nimic de toate acestea. Aceasta e cu totul fals. Neținînd seamă de câțiva corbi albi, în Ungaria nu există un singur Român, care cel puțin în convingerea sa nu ar subscrive Memorandul. Marei mase a poporului la toată întemplarea îi lipsește înțelegerea temeinică politică, dar' chiar și cel mai sărac țeran român se simte în multe privințe împedecă în folosința limbii sale materne și simte greu lipsa cunoștinței din partea mării majorități a funcționarilor maghiari, a unicei limbi, în care se poate înțelege, și asta e de ajuns spre a-l face adversar al politicii dominante.

Foile maghiare fac mare lucru din „partidul moderat“ al Românilor, care pretind că are mulți adherenți și vrea să facă pace cu Maghiarii. Ei, dar' acest „partid moderat“ e disparent de mic și la toată întemplarea ar dori pacea. Foile maghiare însă rătăcesc grozav, dacă presupun, că acest partid moderat e mulțumit cu actuala politică de naționalități. Acest partid moderat consimte pe deplin cu plîngerile cuprinse în Memorand, el ar fi aplicat însă să abandoneze unele puncte ale programului național, dacă guvernul maghiar ar fi dispus să împlinească plîngerile lor de căpetenie. Dar' el mai știe foarte bine și aceea,

că despre aceasta nu poate fi vorba, cătă vreme dominează curentul actual șovinist.

Conferența Românilor a mai adus și alte două concluse, care erau necunoscute conferențelor de mai înainte: desăvîrșirea reformelor politico-bisericești și încercarea de a stabili în înțelegere cu celelalte naționalități nemaghiare o politică unitară de naționalități. Primul conclud nu poate surprinde pe nimenea, deoarece-ce Români apretiază politica bisericească singur numai din punctul de vedere național, cel din urmă conclud poate însă avea consecvențe, a căror gravitate nu se poate încă prevedea.

Steagul albastru.

Sub titlul „o manifestațiune valahă la graniță“, „Pesti Napló“ dela 5 August scrie:

Spre a nu se șterge amintirea conferenței din Sibiu și ca mișcarea națională în România să rămână neadormită, secțiunile Ligei organizează de-avalma întruniri, excursiuni, baluri, la care se vaicăresc după calapodul obicinuit de situația Valahilor din Ardeal. În ultima zi a lunii trecute s'a întemplat la stația Predeal o sîrbare destul de interesantă și cu totul stranie. În prezența a vre-o cinci mii de persoane, studenții valahi din Ardeal au predat colegilor lor de peste munți două steaguri care au jucat rol la conferența din Sibiu. Oratorul studenților ardeleni, în mijlocul fraselor puternice, a predat studenților din București un steag albastru, ear' celor din Iași un steag roșu, zicînd că al treilea steag completând cele trei culori ale regatului român va rămâne în paza Ardelenilor. După-aceea, dl V. A. Urechia, prof. la universitate, care de mai multe-ori a fost ministru de instruțiune și acum în lipsă de un scaun catifelat se mulțumește cu presidența Ligei, a ținut o vorbire cătră junime, în care ca istoric cunoscut a ținut o privire la trecut făcînd concluzii despre viitorul mai frumos al neamului românesc.

De altmintearea și studenții valahi din Bucovina încep a se însușii pentru ideile daco-valahă. După exemplul colegilor lor din Ardeal și ei au întocmit un Memorand, care în trăsături generale este identic cu exercițiile de stil ale tinerilor valahi crescuți pe banii noștri.

Starea de asediu la Slovaci.

Ori-ce s'ar zice, dar' brutalitățile sevrșite săptămîna aceasta în contra Slovacilor cu prilejul sîrbării amintirii poezului lor Kollár n'au părădit nici în Turcia. După-ce însuși ministrul de interne a confirmat toate călcările de legi sfruntate ale slujbașilor comitatensi din Turieț, după-ce o delegațiune de fruntași Slovaci s'au dus în persoană la Budapesta să se plîngă ministrului Hieronymi și să-i ceară respectarea legilor, bașibozucii comitatensi au oprit pe Slovaci cu forță brută la gendarmilor a petrece cu joc, a mînea laolaltă în birt, ba și în grădina privată a dlui avocat Matuš Dula, care invitate pe oaspeții veniți la Sv. Martin.

Deși se stia cu două zile înainte oprirea, totuși Slovacii din toate comitatele locuite de ei s'au adunat în Sv. Martin, ca arare-ori. [Orașul era împodobit peste tot. Din alte neamuri slave, au venit în cel mai mare număr tocmai Polonezii, adică aceia dintre Slavi care sînt cei mai mari dușmani ai „panslavitismului“ și anume atît din Galiciia cît și din Polonia de sub stăpînirea rusească. Din contră nici un singur Rus n'a fost de față.]

Împrejurul casei naționale slovacă, Dom, erau postați 16 gendarmi, și astfel păziți, cei din lăuntru petreceau cu oaspeții sosiți numai în convorbiri particulare. Afară, țărînea adunată, amărâtă până în fundul inimii stătea îngremădită dînd expresiune mahniri în adese strigăte contra stăpînirii.

Prima zi a sîrbărilor, adică 1 August, era consacrată după program a se petrece în tirgul Moșovțe, locul de naștere al lui Kollár, cam 1¹/₂ oară depărtare pe jos dela Sv. Martin. Punctele programului erau că se poate de inofensive: cîntare festivă fără caracter național, discurs festiv cu biografia lui Kollár și imnul iubilor. Încă la 31 Iulie a sosit la Moșovțe o ceată de 24 gendarmi cu un sublocotenent și des-de-dimineață la 1 August încunjurară locul gol, pusit de incendiu, unde stătea odată căsută țărînească în care se născuse Kollár. Peste noapte, câțiva flăcăi mai curajoși ridicară o mică poartă triumfală cu inscripția scoasă din poema lui Kollár: „Să sîrbătorim sîrbătorește gloria Slavilor glorioși“. Cum a ajuns solgăbirul îndată puse pe gendarmi de se dete jos inscripția ducîndu-o la primărie.

Pe stradă gendarmii risipiau ori-ce grupare de oameni, măcar doi înși laolaltă. Mai multe doamne aducînd cu nuni, neputîndu-le depune cum doriau, le as-

viriliră peste sulilele gendarmilor. Aceștia le strinseră și aruncară pe stradă în noroiu. O fată vîzînd această barbarie în graba făcuse un buchet și-l asviră tot peste sulile; gendarmii puseră mîna pe ea ducîndu-o în casa notarului, unde a rămas pînă seara și n'a fost liberată decît la intervenția energică a mumei.

Dl avocat Mudroni și soții au trimis în cursul zilei încă 2 telegrame cătră ministru, cerînd permisiunea cel puțin pentru ținerea sîdințelor celor trei societăți culturale pomenite în nrul nostru de Sămbătă; pînă astăzi ministrul n'a răspuns nimic.

Eată cum își închieie „Národné Noviny“ articolul seu de fond în care critică purtarea stăpînirii:

„Umați înainte în așa mod! Astfel se va sfîrși și mai curînd gloria voastră! Noi cu mare bucurie vedem că prin aceste călcări de legi, prin mînjirea sfruntată a libertății, ne întărim tot mereu, ne cresc adherenții. Masele poporului nostru, nu e vorbă, nu s'au deșteptat încă, ele nu vîd încă grozăvenia de nedreptăți ce li-se fac și paguba ce le isvorește din ele: dar', precum nici-odată pînă acum, se mîrește rîndurile luptătorilor, gata, cum zice Kollár, „a trăi și muri pentru convingerea lor“. Putem fi siguri, slavă Domnului, că în curînd în Svaty-Martin se vor aduna nu numai idealști, oameni blânzi și nepractici, ci bărbați decisi a înfrunta față în față ori-ce pericol fără a ține seamă de persoanele lor, de viața lor. Ne învață înșuși dușmanii noștri. De acum înainte vom înceta a ne mîrgini numai la lupta ideală, teoretică întru apărarea poporului nostru“.

Drept dovadă că în telegramele noastre din T.-S.-Martin nu era nimic exagerat, lăsam să urmeze și cele estrase din șovinistul „Budapesti Hirlap“, care în tot timpul sîrbărilor avea acolo un corespondent special trimis anume.

„În Moșovțe, pe la prînz, oaspeții începură a veni grîmadă, aducînd mare parte din ei cununi, dar' trebuiau să-și le-îee înapoi, deoarece-ce gendarmii nu lăsa pe nimeni să se apropie de poarta triumfală... Se mai întemplase odată că Moșovțenii, în ciuda sulilelor de gendarmi, omorîseră pe un jude; prin urmare lesne se poate înțelege acea mare forță armată pe care autoritățile au strîns-o ac. După amiază, mulțimea poporului umplea străzile orașului proferînd neînterupt cuvinte amenințătoare. Pentru a nu se îngîmădi în birturi, solgăbirul Zorkóczy dete porunca birtașilor să lase numai puțini oameni în lăuntru. La 8 elisuri seara trebuiau închise toate localurile publice. Gendarmii păziau chiar și biserica, fiindcă se lăseseră numai că panslaviștii voesc să țină în secret sîrbarea în biserică. Spre seară situația a devenit amenințătoare și vice-spanula a telegrafat la Budatin după armată...“

„Cea mai mare indignare domnește printre femeile slovacă, cerînd ca reprezentatiunea teatrală a iubilară să se țină negreșit și dacă e de trebuință ele se vor pune înaintea sulilelor.“

„Astăzi, la 2 August, erau să țină panslavi din Martin concertul în Dom, dar' autoritatea opri și aceasta. Gendarmii cu sulile înfipite încunjurau Dom-ul din toate părțile spre a o împedeca. Toată noaptea gendarmii patrolau pe străzi risipind ori ce grupare de câțiva oameni imediat ce se formase. În lăuntru în odăile Dom-ului, panslavi petreceau înjurînd grozav pe Maghiarii. Spre seară, toată lumea ce a fost în Moșovțe reîntorse în Martin; surexcitarea atunci a devenit atît de mare, încât poporul a vrut cu ori-ce preț să încaiere cu gendarmii; în mare grupări cîntînd colindau prin oraș cîntînd cîntece „panslavistice“ (adecă slovacăști. Red. „Tribune“). Numai în momentul când comandantul gendarmilor striga foc, lumea inferbîntată a început a da înapoi.“

„Pe la 10 oare seara, în Moșovțe situația deveni cea mai periculoasă. Într-o clipă se adunase o grîmadă de vre-o 400 inși; proferînd cele mai grozave ocări și cîntînd se îndreptară spre ulița, unde se află locul nașterii lui Kollár. Adevărată mică luptă se încinse între gendarmi și popor. Acesta infuriat la culme nu mai voia să asculte de porunci și atunci gendarmii din toate părțile năvăliră asupra cetei ce s'biera; lovind în stînga și dreapta cu paturile puștilor, reușiră a o împrăști. Au fost și câțiva răniți, dar' nu grav; s'au făcut multe arestări; câțiva panslavi s'bierău au fost duși ferecați la primărie. Liniștea a fost restabilită numai pe la miezul nopții, după-ce gendarmii anunțaseră că la cea mai mică împotrivire vor trage cu foc.“

„Tabla cu inscripția sus pomenită de pe poarta triumfală a fost furată noaptea din camera notarului. De geaba o căutau gendarmii, nici până în momentul acesta nu o putură descoperi.“

„Așadar' toată furia, tot veninul ce stăpînirea n'a îndrăsnit să-și le verse asupra Românilor știînd bine ce urmări ar fi putut avé asemenea îndrăsnală și-le-a descărcat asupra poporului celui mai blînd la fire, oprosît, urgisit din această țeară! Știu ei, că masele mari ale poporului slovac nefiînd încă conștii de tirănia ce le apasă, nu se vor răsula pentru a pune la reson pe cei-ce știu să stăpînească țeara, nu prin legi și dreptate, ci numai prin sulile, focose și procurori. Și noi zicem nemurcilor: Urmați numai înainte, căci veți ajunge tocmai la contrarul de ceea-ce voii să ajungeți: la deplina deșteptare a maseilor tuturor națiunilor și atunci veți trezi din cătușă, din rușinea voastră, dar' va fi tîrziu!“

Salutînd frățește și călduros pe iubii noștri aliați slovaci și dorindu-le isbîndă, le strigăm încă odată ce li-am telegrafat:

„Nu vă temeți de terorism, căci el întotdeauna este începutul peririi aceluia care desesperă de viitorul seu“.

Spicuiuri din foile maghiare.

Foile ungurești de astăzi denunță pe episcopul Pavel al Orăzii-mari ca pe un trădător de patrie. Aceasta pe basa unei broșuri scoasă de preotul Pituk Béla din Galșa, (com. Aradului), preot care din cauza imoralității sale a fost pensionat. Bețivul preot supărat, comite acum și o mare infamie: acuză pe episcopul Pavel că a romanizat 24.000 Unguri. Se înțelege că această acuză a presei șoviniste îi place grozav. De aceea s'a năpustit în chip nedemn asupra prelatului dela Oradea.

Reiese din aceasta o mare învățătură: față cu foile ungurești nu ești scutit de batjocură chiar când în treburi naționale te porți că se poate de rezervat — cum a făcut episcopul Pavel — și că chiar unor păcătoși ca Pituk, foile ungurești le deschide coloanele, dacă ei insultă pe Români, din care pretind a face parte și se declară adherenți ai ideii de stat maghiar.

Dee cerul ca această idee să fie susținută tot de cătră secături ca Pituk Béla!

„Maghiar Hirlap“ dela 6 August istorisește cu multă durere, că episcopul Pavel al Orăzii-mari a permutat din Genyek pe preotul Eugen Veuler, „care are inimă ungurească“ într'o altă comună „valahă“. Aceasta din pricină că ar fi predicat în biserică ungurește.

Bine a făcut episcopul Pavel. În biserică unită n'are nici un preot să predice ungurește. Ear' cine atîta dragoste are pentru limba lui Tututum, să poștească a se înrola agent al Kultur-egylet-ului. Din sate române afară cu el! Episcopul Pavel trebuia să-l destitue chiar, nu să-l permută, pe „preotul cu inimă ungurească“.

„Pesti Hirlap“ dela 6 August publică și el un articol în contra preoților români greco-catolici.

Înjură anume pe dl Vasile Suciu, preot în Căpușul-de-pe-Câmpie, pentru-că la banchetul dat cu prilejul conferenței naționale a adus apteoașă luptătorilor naționali Dr. Vasile Lucaciu și Hurban-Vasile.

Autorul articolului, care iscălește „Un preot liberal“, dă guvernului statul, să nu mai acoarde bani pentru ținerea institutelor de cultură unde învață și Români, pentru-că aceștia părăsind școala „se fac Daco-Români“ — ori mai bine: nu vor să se facă Unguri.

„Liberal“ preot, n'avem ce zice, autorul articolului.

Manifestația din București.

Adresa din București a mai fost iscalită de următorii domni:

C. V. Vasiliu, stud.; D. Vasiliu-Bacău, student; P. S. Rainu, student; Ioan Costescu, student; G. Țiroiu, student; G. Barcă, stud.; C. Radovici, student; C. Tomulescu, student; I. Virgolici (Focșani), student; Dimitrie Dimiu, student; Ioan Ștefănescu, student; Ștefănescu, (Focșani), student; Victor M. Angelescu, funcționar; Mihail Dumitrescu, funcț.; Andrei Ioan, comerciant și proprietar; T. Popescu, funcționar; I. Roșian, funcționar; D. Pecină, funcționar; George N. Grideanu, comerciant; N. Gr. Gorovey, ziarist; Ignăție Mircea, student; Victor Mircea, comerciant; N. Boboc, student; P. I. Ghimpeanu, funcț.; Iancu Bobeanu, funcț.; Alexandrescu, veteran; V. Alexandrescu, funcționar; G. Radulescu, student; B. Maugăru, student; C. Săndulescu, student; V. Mircă, profesor; C. Găidescu, stud.; M. Dimitriu, stud.; D. Dimitriu, stud.;

Nou de tot!

Am onoare a anunța prestatimelor doamne, că învăț într-o singură lecție metoda mea proprie, nouă de tot și lesne de priceput, crutaătoare de sănătate despre

spălatur rufelor și călcatul cu ferul,

care metodă a fost recunoscută ca cea mai practică de o mulțime de persoane și institute din cele mai mari orașe și în urma căreia se poate dobândi cu ori-care fier de călcat lustrul cel mai scilpitor și alb ca zăpada.

Voiu sta aici în oraș numai 6 zile, la Hotelul Meltzer nr. 8, până la 12 c. Plata pentru 1 lecție 1 fl.; în fiecare zi dela 2—4 după prânz.

[1839] 1—2

Dau și lecții acasă la onor. mei clienți.

Rog a aduce cu sine o rufă călcată pentru a se convinge la fața locului despre cele spuse mai sus.

Cu cea mai mare stimă

I. Klaksbrunn, institut c. reg. conces. din Viena.

Legea veterinară.

Atât primăriile comunale, cât și fiecare econom au trebuință să cunoască **legea** numită **veterinară**. Dl Tormay Béla, secretar de stat în ministerul de agricultură, a scos la lumină o explicare populară a legii amintite. În această explicare se vorbește pe larg despre pasapoarte, de tirgurile de vite, de boalele lipicioase și multe alte lucruri folositoare. Reuniunea agricolă română din Sibiu a tradus această carte în limba română populară. Cartea se numește:

Învățătorul Munteanu

impărtășește economilor cele mai de lipsă cunoștințe despre

LEGEA VETERINARĂ

BOALELE CONTAGIOASE

stând cu dinșii la sfat în lungile seri ale iernii.

De

Tormay Béla.

(134 pag. mari.)

Cartea costă 30 cr. (cu porto postal 35 cr.) și se poate cumpăra dela

Institutul Tipografic în Sibiu.

Institutul Tipografic în Sibiu.

Strada Măcelarilor Nr. 21.

Biblioteca populară a „TRIBUNEI”.

- Pădureanca.** Novela de Ioan Slavici, 12 coale tip., broș., elegant. Un exemplar cu prețul redus dela 40 cr. sau 1 leu la 30 cr. sau 60 bani.
- Fata Stolerului** de Matilda Cugler-Poni. Un exemplar 5 cr. sau 10 bani.
- Ce n'a fost și nu va fi.** Poveste de I. T. Mera. Un exemplar 4 cr. sau 8 bani.
- Pipăruș Pătru.** Poveste de I. T. Mera. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
- Păcală și tândală.** Anecdota de Silvestru Moldovan. Prețul unui exemplar 3 cr. sau 6 bani.
- Jucării și jocuri de copii.** De P. Ispirescu, culegător-tipograf. Un exemplar 25 cr. sau 50 bani.
- Teiu legănat.** Poveste de Gr. Sima al lui Ión. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
- Colăcărutul.** Obiceiurile țăranilor români la nuntă, de Benedict Viciu. Un exemplar 16 cr. sau 32 bani.
- Fiica a nouă mame.** Poveste de Silvestru Moldovan. Un exemplar 14 cr. sau 28 bani.
- Povestea lui Ignat.** Poveste de Silvestru Moldovan. Un exemplar 3 cr. sau 6 bani.
- Sfântul Nicolae.** De Matilda Cugler-Poni. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
- Îndărătnicul.** Poveste de Silvestru Moldovan. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
- Blăstēm de mamă.** Legendă populară din giurul Năsăudului. De George Coșbuc. Un exemplar 6 cr. sau 12 bani.
- Bunica** de Bojena Němcová, tradusă din limba boemă de Prof. Dr. Urban Iarník. Un exemplar cu prețul redus dela 1 fl. sau 3 lei la 60 cr. sau 1 leu 20 bani.
- Vlad și Catrina.** Poveste de Gr. Sima al lui Ión. Un exemplar 5 cr. sau 10 bani.
- Din bătrâni.** Ghicitori, întrebări și răspunsuri, frământări de limbă, adunate de Gr. Sima al lui Ión. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
- Pe pământul Turcului** de George Coșbuc. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
- Căldărușa cu trei picioare.** Poveste franceză de Eleonora Tănăsescu, după A. Genevray. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
- Conșotca.** Poveste de I. T. Mera. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
- Un petitor îndărătnic.** Novela de Björnsterne Björnson. (1856). Un exemplar 4 cr. sau 8 bani.
- Prietenul meu Văntură-Teară.** Din novelele californiene ale lui Bret Harte. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
- Scăpărătoarea.** Din povestile lui Andersen. Un exemplar 4 cr. sau 8 bani.
- Fata Craiului din cetini.** De George Coșbuc. Un exemplar 4 cr. sau 8 bani.
- Strigoaica.** Din fanteziile lui Nicolae Gogol. Un exemplar 20 cr. sau 40 bani.
- Draga mamei.** Baladă de George Coșbuc. Un exemplar 10 cr. sau 20 bani.
- Taina unei vieți.** De Björnsterne Björnson. (1869). Un exemplar 6 cr. sau 12 bani.
- Vecinii.** Din fanteziile lui Nicolae Gogol. Un exemplar 30 cr. sau 60 bani.
- Păcală în satul lui.** Poveste de Ioan Slavici. Un exemplar 10 cr. sau 20 bani.
- Sgărcitul.** Comedie de Molière. Un exemplar 40 cr. sau 80 bani.
- Lumea proștilor.** Poveste de Silvestru Moldovan. Un exemplar 5 cr. sau 10 bani.
- Nusciul-împărat.** Poveste din popor de „Mărgineanul”. Un exemplar 12 cr. sau 24 bani.
- Dina-împărăteasă și peana ei aleasă.** Poveste din popor de „Mărgineanul”. Un exemplar 12 cr. sau 24 bani.
- Fulger.** Poveste în versuri de George Coșbuc. Un exemplar 5 cr. sau 10 bani.
- Spice de aur.** Culese de dascălul Ioan P. Lazar. Un exemplar 12 cr. sau 24 bani.
- Un idil în Roșeni.** Novela de Bret Harte. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
- Baba iadului.** Poveste în versuri de Ioan Moța. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
- Prințesa fermecată.** Poveste în versuri de P. Dulfu. Un exemplar 10 cr. sau 20 bani.
- Dina mărgărelelor.** Poveste în versuri de Ioan Moța. Un exemplar 12 cr. sau 24 bani.
- Doi copii.** Poveste de Ioan Moța. Un exemplar 10 cr. sau 20 bani.
- O partidă în patru.** De Antonio Ghislanzoni. Un exemplar 12 cr. sau 24 bani.
- Posacul bun de inimă.** Comedie în 3 acte de Carlo Goldoni. Tradus de Domnișoarele Al. și Luc. I. Romanescu. Un exemplar 25 cr. sau 50 bani.
- Croitorul și cei trei feciori.** Poveste de Ioan Moța. Un exemplar 15 cr. sau 30 bani.
- Mica Fadetă.** De George Sand. Un exemplar 40 cr. sau 80 bani.
- Rusalin păcurarul.** Poveste de Nicolae Trimbiționiu. Un exemplar 22 cr. sau 44 bani.
- Roma invinsă.** Tragedie în 5 acte de Alexandru Parodi. Tradusă de I. L. Caragiale. Un exemplar 24 cr. sau 48 bani.
- Clara Milici.** Novela de I. Turghenev. Traducere din limba rusă de Enea Hodoș. Un exemplar 40 cr. sau 80 b.

O sută de ani. De Ioan Slavici. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.

Celor-ce cumpără un număr mai mare de exemplare, cu deosebire librarilor și preste tot vândătorilor, se dă rabatul cuvenit.

Mersul trenurilor

pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1-a Maiu 1893.

Budapesta—Predeal										Budapesta, gara de vest — Rușava — Vercerova										Copsa-mică—Sibiu—Avrig—Făgăraș.												
Tren de persoane	Tren accelerat	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren accelerat		Tren de persoane	Tren accelerat	Tren de persoane	Tren de persoane	Orient. Express	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren de persoane	Tren de persoane	Orient. Express	Tren accelerat	Tren de persoane	2.24	11.34	7.10	pl. Copsa-mică sos.	9.34	6.20	12.05						
10.—	8.05	8.05	2.15	pl. Viena	sos.	3.—	1.55	7.20	6.20	9.06	11.—	9.—	9.15	4.—	pl. Viena	sos.	5.55	7.05	3.16	7.05	6.40	2.24	11.34	7.10	pl. Copsa-mică sos.	9.34	6.20	12.05				
8.25	2.10	2.50	5.50	9.15	Budapesta	↑	6.45	8.30	6.35	2.05	10.05	1.55	8.50	2.20	7.—	10.—	pl. Budapesta	sos.	6.48	10.20	10.30	1.25	8.50	3.53	1.03	8.59	8.09	5.09	10.43			
11.28	4.07	6.14	8.57	11.12	Szolnok	↑	2.34	5.23	3.49	11.46	4.47	10.30	3.36	9.31	11.15	sos.	4.45	6.—	12.11	6.45	4.16	1.26	9.23	sos.	Sibiu	pl.	7.44	4.49	10.17			
1.35	5.46	11.33	12.50	P-Ladány	↑	12.06	3.46	1.21	10.05	2.24	5.09	1.47	5.45	12.58	1.20	sos.	4.33	4.33	12.06	6.30	4.36	1.40	9.23	sos.	Sibiu	pl.	7.28	8.30				
3.59	7.08	8.42	1.50	2.12	sos.	Oradea-mare	pl.	2.25	11.04	8.43	11.59	5.09	1.47	5.45	12.58	1.20	sos.	1.21	5.10	7.13	10.01	3.05	6.16	3.31	9.23	sos.	Făgăraș	pl.	6.02	6.51		
4.—	7.15	12.05	2.24	2.19	pl.	Mező-Telegd	sos.	1.52	10.07	8.13	11.07	5.16	2.12	5.51	1.30	sos.	12.54	4.55	5.13	7.50	11.20	8.38	6.08	9.23	sos.	Făgăraș	pl.	3.31	4.05			
4.30	7.48	1.02	3.08	2.49	pl.	Rév	sos.	1.26	9.30	7.47	10.32	7.09	5.20	7.50	4.54	sos.	9.50	4.55	5.13	7.50	11.20	7.18	10.01	3.05	6.16	3.31	9.23	sos.	Făgăraș	pl.	6.02	6.51
5.22	8.18	2.14	3.46	3.24	pl.	Mézó-Telegd	sos.	1.26	9.30	7.47	10.32	7.09	5.20	7.50	4.54	sos.	9.50	4.55	5.13	7.50	11.20	7.18	10.01	3.05	6.16	3.31	9.23	sos.	Făgăraș	pl.	6.02	6.51
5.45	2.50	4.07	4.17	4.17	pl.	Bratca	sos.	12.47	8.31	7.08	9.41	7.17	5.45	8.—	5.45	9.30	pl.	9.20	7.16	5.07	7.42	3.28	3.21	8.56	3.52	pl. Cucerdea	sos.	7.40	8.25	1.18		
6.34	9.07	3.54	4.53	4.17	pl.	Ciucia	sos.	12.47	8.31	7.08	9.41	7.17	5.45	8.—	5.45	9.30	pl.	9.20	7.16	5.07	7.42	3.28	3.21	8.56	3.52	pl. Cucerdea	sos.	7.40	8.25	1.18		
7.18	9.37	4.53	5.32	4.50	pl.	Huedin	sos.	11.01	6.14	5.25	7.30	7.17	5.45	8.—	5.45	9.30	pl.	9.20	7.16	5.07	7.42	3.28	3.21	8.56	3.52	pl. Cucerdea	sos.	7.40	8.25	1.18		
8.06	6.13	6.24	5.42	5.42	pl.	Ghirbău	sos.	11.01	6.14	5.25	7.30	7.17	5.45	8.—	5.45	9.30	pl.	9.20	7.16	5.07	7.42	3.28	3.21	8.56	3.52	pl. Cucerdea	sos.	7.40	8.25	1.18		
8.46	10.37	6.59	6.59	5.55	sos.	Cluj	pl.	10.45	5.45	4.48	6.47	7.17	5.45	8.—	5.45	9.30	pl.	9.20	7.16	5.07	7.42	3.28	3.21	8.56	3.52	pl. Cucerdea	sos.	7.40	8.25	1.18		
8.49	11.10	8.40	6.11	6.11	pl.	Apahida	↑	9.23	3.53	3.—	5.20	7.17	5.45	8.—	5.45	9.30	pl.	9.20	7.16	5.07	7.42	3.28	3.21	8.56	3.52	pl. Cucerdea	sos.	7.40	8.25	1.18		
9.06	11.32	9.08	6.27	6.27	pl.	Ghirbău	↑	9.23	3.53	3.—	5.20	7.17	5.45	8.—	5.45	9.30	pl.	9.20	7.16	5.07	7.42	3.28	3.21	8.56	3.52	pl. Cucerdea	sos.	7.40	8.25	1.18		
10.08	12.50	10.40	7.27	7.27	pl.	Cucerdea	↑	8.53	3.06	2.20	4.47	7.17	5.45	8.—	5.45	9.30	pl.	9.20	7.16	5.07	7.42	3.28	3.21	8.56	3.52	pl. Cucerdea	sos.	7.40	8.25	1.18		
10.37	1.25	11.25	7.50	7.50	pl.	Uioara	↑	8.53	3.06	2.20	4.47	7.17	5.45	8.—	5.45	9.30	pl.	9.20	7.16	5.07	7.42	3.28	3.21	8.56	3.52	pl. Cucerdea	sos.	7.40	8.25	1.18		
10.59	1.43	11.54	8.17	8.17	pl.	Vintul-de-sus	↑	8.23	2.11	1.23	4.02	7.17	5.45	8.—	5.45	9.30	pl.	9.20	7.16	5.07	7.42	3.28	3.21	8.56	3.52	pl. Cucerdea	sos.	7.40	8.25	1.18		
11.07	1.52	12.04	8.17	8.17	pl.	Aind	↑	8.23	2.11	1.23	4.02	7.17	5.45	8.—	5.45	9.30	pl.	9.20	7.16	5.07	7.42	3.28	3.21	8.56	3.52	pl. Cucerdea	sos.	7.40	8.25	1.18		
11.31	2.18	12.34	8.17	8.17	pl.	Teiuș	↑	8.06	1.45	12.54	3.42	7.17	5.45	8.—	5.45	9.30	pl.	9.20	7.16	5.07	7.42	3.28	3.21	8.56	3.52	pl. Cucerdea	sos.	7.40	8.25	1.18		
11.48	2.40	1.—	8.38	8.38	pl.	Teiuș	↑	8.06	1.45	12.54	3.42	7.17	5.45	8.—	5.45	9.30	pl.	9.20	7.16	5.07	7.42	3.28	3.21	8.56	3.52	pl. Cucerdea	sos.	7.40	8.25	1.18		
12.25	1.40	8.38	8.38	8.38	pl.	Teiuș	↑	7.59	1.10	12.29	2.27	7.17	5.45	8.—	5.45	9.30	pl.	9.20	7.16	5.07	7.42	3.28	3.21	8.56	3.52	pl. Cucerdea	sos.	7.40	8.25	1.18		
12.50	2.17	9.09	9.09	9.09	pl.	Crăciunel	↑	7.80	12.29	2.27	10.18	7.17	5.45	8.—	5.45	9.30	pl.	9.20	7.16	5.07	7.42	3.28	3.21	8.56	3.52	pl. Cucerdea	sos.	7.40	8.25	1.18		
1.04	2.35	9.09	9.09	9.09	pl.	Blaj	↑	7.80	12.29	2.27	10.18	7.17	5.45	8.—	5.45	9.30	pl.	9.20	7.16	5.07	7.42	3.28	3.21	8.56	3.52	pl. Cucerdea	sos.	7.40	8.25	1.18		
1.35	3.14	9.42	9.42	9.42	pl.	Micăsasa	↑	6.56	11.29	1.18	1.03	7.17	5.45	8.—	5.45	9.30	pl.	9.20	7.16	5.07	7.42	3.28	3.21	8.56	3.52	pl. Cucerdea	sos.	7.40	8.25	1.18		
1.50	3.34	9.42	9.42	9.42	pl.	Copsa-mică	↑	6.56	11.29	1.18	1.03	7.17	5.45	8.—	5.45	9.30	pl.	9.20	7.16	5.07	7.42	3.28	3.21	8.56	3.52	pl. Cucerdea	sos.	7.40	8.25	1.18		
2.13	3.49	9.44	9.44	9.44	pl.	Mediaș	↑	6.41	10.55	1.03	1.03	7.17	5.45	8.—	5.45	9.30	pl.	9.20	7.16	5.07	7.42	3.28	3.21	8.56	3.52	pl. Cucerdea	sos.	7.40	8.25	1.18		
2.32	4.11	9.59	9.59	9.59	pl.	Elisabetopol	↑	6.20	10.21	1.16	1.16	7.17	5.45	8.—	5.45	9.30	pl.	9.20	7.16	5.07	7.42	3.28	3.21	8.56	3.52	pl. Cucerdea	sos.	7.40	8.25	1.18		
3.04	4.48	10.22	10.22	10.22	pl.	Sighișoara	↑	5.53	9.42	1.13	1.13	7.17	5.45	8.—	5.45	9.30	pl.	9.20	7.16	5.07	7.42	3.28	3.21	8.56	3.52	pl. Cucerdea	sos.	7.40	8.25	1.18		
3.39	5.27	10.51	10.51	10.51	pl.	Hașfalău	↑	5.38	9.13	1.07	1.07	7.17	5.45	8.—	5.45	9.30	pl.	9.20	7.16	5.07	7.42	3.28	3.21	8.56	3.52	pl. Cucerdea	sos.	7.40	8.25	1.18		
4.01	6.10	11.12	11.12	11.12	pl.	Homorod	↑	4.27	7.45	10.02	10.02	7.17	5.45	8.—	5.45	9.30	pl.	9.20	7.16	5.07	7.42	3.28	3.21	8.56	3.52	pl. Cucerdea	sos.	7.40	8.25	1.18		
5.26	7.52	12.26	12.26	12.26	pl.	Agostonfalva	↑	3.53	7.01	9.22	9.22	7.17	5.45	8.—	5.45	9.30	pl.	9.20	7.16	5.07	7.42	3.28	3.21	8.56	3.52	pl. Cucerdea	sos.	7.40	8.25	1.18		
6.08	8.90	12.58	12.58	12.58	pl.	Apatia	↑	3.37	6.35	8.56	8.56	7.17	5.45	8.—	5.45	9.30	pl.	9.20	7.16	5.07	7.42	3.28	3.21	8.56	3.52	pl. Cucerdea	sos.	7.40	8.25	1.18		
7.16	9.03	1.16	1.16	1.16	pl.	Feldioara	↑	3.16	5.58	8.21	8.21	7.17	5.45	8.—	5.45	9.30	pl.	9.20	7.16	5.07	7.42	3.28	3.21	8.56	3.52	pl. Cucerdea	sos.	7.40	8.25	1.18		
8.—	9.38	1.34	1.34	1.34	pl.	Brașov	↑	2.45	5.10	7.43	7.43	7.17	5.45	8.—	5.45	9.30	pl.	9.20	7.16	5.07	7.42	3.28	3.21	8.56	3.52	pl. Cucerdea	sos.	7.40	8.25	1.18		
11.—	5.15	6.18	2.19	2.19	pl.	Timiș	↑	2.18	4.41	6.57	6.57	7.17	5.45	8.—	5.45	9.30	pl.	9.20	7.16	5.07	7.42	3.28	3.21	8.56	3.52	pl. Cucerdea	sos.	7.40	8.25	1.18		
12.26	5.57	7.10	3.01	3.01	pl.	Predeal	↑	9.41	1.42	5.57	6.59	7.17	5.45	8.—	5.45	9.30	pl.	9.20	7.16	5.07	7.42	3.28	3.21	8.56	3.52	pl. Cucerdea	sos.	7.40	8.25	1.18		
1.11	6.29	7.40	3.31	3.31	pl.	București	↑	9.12	1.12	5.16	6.30	7.17	5.45	8.—	5.45	9.30	pl.	9.20	7.16	5.07	7.42	3.28	3.21	8.56	3.52	pl. Cucerdea	sos.	7.40	8.25	1.18		
8.45	12.20	10.50	9.15	9.15	pl.	București	↑	4.40	7.45	8.50	6.20	7.17	5.45	8.—	5.45	9.30	pl.	9.20	7.16	5.07	7.42	3.28	3.21	8.56	3.52	pl. Cucerdea	sos.	7.40	8.25	1.18		
Murș-Ludos—Bistrița										Căreii-mari—Zelău																						
Tren de persoane	Tren accelerat	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren accelerat		Tren de persoane	Tren accelerat	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren mixt	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren mixt	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren de persoane	Tren de persoane	4.—	9.10	4.20	pl. Murș-Ludos <th>6.46</th> <th>7.21</th>	6.46	7.21							
4.—	9.10	4.20	pl. Murș-Ludos	↑	6.46	7.21	4.—	9.10	4.20	pl. Căreii-mari	↑	5.42	7.05	10.30	2.25	4.—	9.10	4.20	pl. Zelău	↑	5.42	7.05	10.30	2.25	4.—							
6.48	12.41	4.55	pl. Tagu-Budatelic	↑	4.15	4.15	6.48	12.41	4.55	pl. Bistrița	↑	5.42	7.05	10.30	2.25	4.—	9.10	4.20	pl. Zelău	↑	5.42	7.05	10.30	2.25	4.—							
9.59	4.55				1.16	1.16	9.59	4.55				5.42	7.05	10.30	2.25	4.—	9.10	4.20				5.42	7.05	10.30	2.25	4.—						
Arad—Timișoara										Căreii-mari—Zelău																						
Tren de persoane	Tren accelerat	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren accelerat		Tren de persoane	Tren accelerat	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren mixt	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren mixt	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren de persoane	Tren de persoane	6.25	11.30	5.58	pl. Arad <th>9.45</th> <th>3.46</th> <th>10.55</th>	9.45	3.46	10.55						
6.25	11.30	5.58	pl. Arad	↑	9.45	3.46	6.25	11.30	5.58	pl. Vinga	↑	9.02	2.41	9.46	8.42	2.04	7.39	pl. Timișoara	↑	8.—	1.11	8.15	9.45	3.46	10.55							
7.32	12.47	6.46	pl. Vinga	↑	9.02	2.41	7.32	12.47	6.46	pl. Timișoara	↑	8.—																				